SPRINT ZGODBE O USPEHU

TRAJNOSTNA PRIDELAVA SADJA V SLOVENIJI

Sadjarski center Maribor je poskusna raziskovalna postaja za koščičarje. Center raziskuje in spodbuja trajnostne prakse pridelave sadja, da bi zmanjšali odvisnost od sintetičnih pesticidov. Uporabljajo bolj odporne sorte sadja, razvili so lastna sredstva za vatstvo rastlin na rastlinski osnovi. Osredotočajo se tudi na izboljšanje zdravja tal.

IZZIV

V Sadjarskem centru Maribor se trudijo zmanjšati uporabo sintetičnih pesticidov v sadjarstvu za bolj sonaravno kmetovanje.

GLAVNE OVIRE

- Pomanjkanje razumevanja in podpore trajnostni pridelavi sadja s strani glavnih deležnikov v sadjarstvu.
- Težave pri pridobivanju alternativnih snovi primernih za varstvo rastlin, kot so specializirane gline.
- Potreba po doslednem spremljanju rasti rastlin in pridelka, da se zagotovi, da nove metode ne vplivajo negativno na kakovost ali količino pridelka.
- Nerazvit trg za sonaravno pridelano sadje v Sloveniji
- Pomanjkanje pripravljenosti potrošnikov, da plačajo višje cene za sadje, ki je pridelano brez sintetičnih pesticidov.

PREMAGOVANJE OVIR

Osebna zavzetost: zavezanost izvajanju sonaravnih kmetijskih praks, kljub skepticizmu in kritikam.
Izmenjava znanja: med kmeti in raziskovalci ter udeležba na strokovnih in znanstvenih konferencah. Bodite obveščeni o raziskavah in najboljših praksah ter se povezujete s podobno mislečimi ljudmi.

Preizkušanje in prilagajanje času: postopna zamenjava sintetičnih pesticidov z naravnimi rastlinskimi izvlečki in drugimi izdelki. Naučili so se biti prilagodljivi in prilagajati pristop glede na spreminjajoče se vreme in druge dejavnike.

Spremljanje in vrednotenje: Skrbno spremljati rezultate, ocenjevanje kakovost plodov, pridelka in vpliva na okolje, kar omogoči spremljanje napredka in potrebe po prilagoditvah za ohranitev učinkovitosti.

KLJUČNI CILJI

- Za izvajanje praks trajnostne pridelave sadja, ki zmanjšujejo odvisnost od sintetičnih pesticidov.
- Povečati razumevanje in sprejemanje med kmeti in zainteresiranimi stranmi glede koristi in izvedljivosti praks trajnostne pridelave sadja.
- Za spremljanje in upravljanje pridelkov in zdravja rastlin za zagotavljanje doslednega pridelka in kakovosti.
- Zagotoviti dokaze, da lahko sonaravne metode vodijo do ekonomskih prihrankov in izboljšane donosnosti za kmete.

REŠITVE V KMETIJSKI PRAKSI

- Nove sadne sorte z izboljšano odpornostjo na glivična obolenja.
- Integrirane prakse zatiranja škodljivcev za omejitev uporabe fungicidov, herbicidov in insekticidov.
- Naravni stimulansi rasti in mineralni dodatki za izboljšanje splošnega zdravja in produktivnosti rastlin, vključno z glinenimi dodatki, ki izboljšajo vsebnost fenolov in ščitijo pred podnebnimi razmerami.
- Spremljanje občutljivosti sort rastlin na pozebo in regeneracijo.

REŠITVE ZA IZMENJAVO ZNANJA

- Aktivnosti, za povečanje ozaveščenosti kmetov, svetovalne službe in zakonodajalca.

SPRINT ZGODBE O USPEHU

TRAJNOSTNA PRIDELAVA SADJA V SLOVENIJI

REZULTATI

S prehodom od sintetičnih k naravnim insekticidom in fungicidom ter mineralnim dodatkom je Sadjarski center Maribor uspel zmanjšati uporabo sintetičnih pesticidov, ustvariti bolj zdrava tla in privabiti koristne organizme (npr. predatorske žuželke) ter tako zgraditi bolj odporen ekosistem. Poleg tega je sadjarski center z osredotočanjem na raznolikost sadnih vrst in sort, odpornih na bolezni, ohranil visoke pridelke in kakovost kljub zmanjšanju uporabe sintetičnih pesticidov.

PRIDOBLJENE IZKUŠNJE

1. Prehod na sonaravne prakse zahteva močno zavezanost k cilju
2. Potrebna je pripravljenost na stalno preizkušanje novih pristopov
3. Bistvena je osredotočenost na pridelavo visokokakovostnih pridelkov zdravega izgleda
4. Deljenje znanja in izkušenj z drugimi je ključno za uspeh
5. Ekonomski učinek donosnosti prakse je treba uravnotežiti z okoljsko stabilnostjo
6. V Sloveniji je trg za posebnosti, kot so sonaravno ali ekološko pridelano sadje, omejen
7. Potrebno je nenehno izpopolnjevanje in prilagajanje novim izzivom

PRENOSLJIVOST

Potrebna je dodatna finančna podpora za nadgradnjo trajnostnih in sonaravnih praks, ki se izvajajo v Sadjarskem centru Maribor.

Svetovanje: potrebna so navodila svetovalnih služb, ki sadjarjem pomagajo pri obvladovanju povezanih tveganj, ocenijo učinkovitost in nudijo potrebno podporo in sredstva za zmanjšanje uporabe sintetičnih pesticidov.

Tržišče: Ker je trg za trajnostno in sonaravno pridelano sadje v Sloveniji nerazvit, je treba razviti nove trge in vrednostne verige za trženje tega sadja kot posebnih izdelkov z višjimi cenami. To bo zahtevalo ozaveščanje potrošnikov in trgovcev ter oblikovanje učinkovitih tržnih strategij.

Raziskave: Potrebnih je več raziskav o učinkovitosti alternativnih pripravkov, kot so stimulansi rasti in vnašanju in spodbujanju naravnih plenilcev, ki obetajo zmanjšanje uporabe sintetičnih pesticidov, vendar so potrebne dolgoročne študije. Poleg tega bi se morale raziskave osredotočiti na razvoj novih sort sadja, ki so bolj odporne na škodljivce in bolezni.

Upravljanje: potrebna je večja izmenjava znanja in sodelovanje med zainteresiranimi stranmi v kmetijskem sektorju, vključno s pridelovalci, raziskovalci, svetovalci in oblikovalci politik. To vključuje izmenjavo izkušenj in najboljših praks ter razvoj novih orodij in virov za podporo praksam trajnostnega gospodarjenja s sadovnjaki.

DODATNE INFORMACIJE

Več o Sadjarskem centru Maribor si preberite tukaj: https://www.kmetijski-zavod.si/sl-si/kontakt/oddelki/sadjarski-center-maribor-gacnik

Ta informativni list sta pripravila dr. Jane Mills, Countryside & Community Research Institute, in Josselin Rouillard, Ecologic Institute.

Raziskovalna avtorja: Matjaž Glavan, Ana Frelih-Larsen.